

IN VENDAR SE PREMIIKA ...

O tem, kakšne nevšečnosti povzroča Ljubljancem togi delovni čas, ko skoraj vsi začenjajo svoje vsakodnevne službe ob šestih ali pol sedmih, je bilo izrečnih že veliko besed in prelitega mnogo črnila, pa vendar se stanje ni še nič kaj popravilo. Zato je nedvomno toliko bolj pomembna akcija mestnega sindikalnega sveta Ljubljane o hitrejšem uvajanju premakljivega delovnega časa povsod tam, kjer je to mogoče.

Dovolj zgovorni so podatki, da bi v Ljubljani prihranili 50 starih milijard dinarjev, če bi imeli bolj usklajen delovni čas. V zadnjih letih se je sicer v Ljubljani marsikaj le premaknilo, saj ima okrog 30 odstotkov delovnih organizacij že vpeljan premakljivi delovni čas, 10 odstotkov delovnih organizacij pa se pripravlja, da bo tak čas vpeljalo.

O prednostih premakljivega delovnega časa skorajda ni potrebno izgubljati besed, saj s tem odpadejo vse zamude delavcev na delo, delavci lahko svobodneje kreirajo svoj delovni čas glede na svoje želje in potrebe, prometne težave bi bile precej manjše, gneče v avtobusih tudi in še bi lahko naštevali.

In kako je z uvajanjem gibljivega delovnega časa v šišenski občini? Smo tudi tu sprejeli kakšne pobude za hitrejšo uvajanje gibljivega delovnega časa?

Predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Ljubljana-Siška Vukašin Lutovac je na to vpraša-

nje dejal: »Seveda bi bilo zelo potrebno akcijo za hitrejšo uvajanje gibljivega delovnega časa pospešiti, čeprav je po drugi strani res, da občinski sindikalni svet do sedaj o tem še ni razpravljal, vsekakor pa bo to ena izmed tem na naših prihodnjih sestankih. Razne sociološke raziskave so dokazale, da so uspehi delavcev pri gibljivem delovnem času precej večji, naše zakoreninjene navade pa so verjetno glavni vzrok za počasno uvajanje gibljivega delovnega časa, saj zakon o delovnih razmerjih to možnost dopušča.«

Tudi v nekaterih šišenskih delovnih organizacijah že imajo vpeljan gibljivi delovni čas. Kakšne so njihove izkušnje?

Cirila Šašek, vodja organizacijskega sektorja v Leku je dejal: »V Leku imamo že nekaj let gibljivi delovni čas s tem, da lahko delavci pridejo na delo od 6. ure do 7.30 in lahko delo zapustijo od 13.30 do 15.30, od 7.30 do 13.30 pa morajo biti prisotni na delovnem mestu. Vsak delavec mora v mesecu zbrati 182 delovnih ur, saj prenos viškov ali primanjkljajev ur v naslednji mesec ni možen. Gibljivi delovni čas imajo delavci v skupnih službah in nekaterih neproizvodnih TOZD, v proizvodnji pa je fiksni delovni čas, saj zaradi narave dela ni mogoče vpeljati gibljivega delovnega časa. Naše izkušnje z gibljivim delovnim časom so več kot dobre. Takoj po uvedbi gibljivega delovnega časa smo naredili nekaj analiz o številu ur in poka-

zalo se je, da se je število nadur kar precej zmanjšalo. O tem, ali se je z gibljivim delovnim časom povečala tudi produktivnost, pa nimamo podatkov.«

Tudi v Bayer Pharmi imajo gibljivi delovni čas. Lojzka Zupančič je o njihovih izkušnjah dejala: »Pri nas imamo gibljivi delovni čas tako v skupnih službah kot tudi v proizvodnji. V skupnih službah lahko pridejo delavci na delo od 6. ure do 7.30 in odidejo domov od 13.30 do 15. ure, v proizvodnji pa je ta gibljivi del samo 10 minut zjutraj in 10 minut popoldne, saj zaradi narave dela večja toleranca ni mogoča.«

Giblji delovni čas imamo že dve leti in doslej imamo z njim samo dobre izkušnje. Vsak delavec lahko v naslednji mesec prenese ali do 10 delovnih ur viška ali do pet delovnih ur primanjkljaja v skupnem mesečnem fondu ur. Tak gibljivi delovni čas je še posebno koristen v administraciji, saj tako ni nepotrebnih zamud na delo, ki jih pred uvedbo gibljivega delovnega časa nismo registrirali, sedaj pa ure ob vходу v tovarno točno zabeležijo prihod delavca na delo in njegov odhod z dela. Nekoliko več težav je v proizvodnji, kjer je toleranca manjša in kjer so dela med seboj povezana in bi bilo izredno težko vpeljati večjo toleranco prihodov na delo in odhodov z dela. Če pa proizvodnja poteka v dveh izmenah, pa je to seveda skoraj nerešljiv problem.«

Takšne so torej izkušnje v dveh šišenskih delovnih organizacijah. Izkušnje so pokazale, da je gibljivi delovni čas izredno koristna stvar, zato bi lahko tudi v tistih delovnih organizacijah, kjer doslej o uvedbi gibljivega delovnega časa še niso razmišljali, to lahko storili. S tem ne bi samo omogočili delavcem svobodnejšega prihoda na delo, pač pa bi tudi omogočili v jutranjih urah manj »dirkanja« tako staršev in njihovih otrok v vrte, ko morajo malčki vstajati že v zgodnjih jutranjih urah samo zato, ker starši pač morajo biti ob šestih na delovnem mestu kot tudi vseh tistih šoferjev, ki zgodaj zjutraj neusmiljeno pritiskajo na pedal za plin v svojem avtomobilu, da le pravočasno pridejo na delovno mesto.

Seveda je res, da povsod ni mogoče vpeljati gibljivega delovnega časa, toda tam, kjer so možnosti za to, bi to novost lahko uvedli, po drugi strani pa je res, da je veda o organizaciji proizvodnje sedaj že tako razvita, da lahko reši na pogled tudi nerešljive probleme. Seveda pa mora biti gospodarstvo tisto, ki bo iskalo stik s strokovnjaki za organizacijo proizvodnje in ne ravno obratno, saj gre končno za koristi delovnih organizacij. To pa je hkrati še en dokaz, da gospodarstvo in znanost še nista tako dobro povezana kot bi lahko bila in kot bi morala biti.

France Kmetič

Financiranje potreb samoupravnih interesnih skupnosti

Letos manj za SIS kot lani

Ob koncu leta 1978 so delavci v združenem delu odločali tudi o sprejemu dopolnil k samoupravnim sporazumom za financiranje potreb samoupravnih interesnih skupnosti. O tem, kako je ta proces potekal v šišenski občini, smo povprašali podpredsednika izvršnega sveta občine Ljubljana-Siška in predsednika komiteja za družbeno dejavnost Jožeta Mencingerja.

»V oktobru in novembru so bile intenzivne razprave in usklajevanje stališč med posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi o njihovih programih za letošnje leto, saj celotna poraba SIS ne sme preseči družbenega proizvoda, načrtovanega za leto 1979. Tako usklajene programe smo ponudili združenemu delu v razpravo in sprejem, hkrati pa smo delavce tudi obvestili, da prispevne stopnje za razne druge samoupravne sporazume o združevanju sredstev (za izgradnjo kulturnega centra Ivan Cankar, za financiranje potreb ljudske obrambe, izgradnjo poti spominov in tovarištva) letos ostanejo enake kot v lanskem letu. Glede na skrajšano vsebino programov dopolnil k posameznim samoupravnim sporazumom so bile posredovane tudi smernice za uresničevanje družbenega plana občine Ljubljana-Siška v letu 1979 in 1980, iz katerih so bili razvidni podrobnejši programi dela vseh samoupravnih interesnih skupnosti.«

»Ugotovimo lahko, da so delavci v združenem delu sprejeli programska izhodišča ter se dejavno vključili v javno razpravo in v večini TOZD so dopolnila tudi že sprejeli na zborih delavcev. Do sedaj je sprejelo dopolnila že 91,4 odstotka vseh šišenskih TOZD. Tudi delavci, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih, so dopolnila po pravočasno organizirani razpravi sprejeli.«

In kakšne so prispevne stopnje za SIS v letu 1979?

»Prispevne stopnje so sicer skupaj za 0,18 odstotka višje kot so bile v letu 1978, vendar pa bo združeno delo dobilo vrnjena precejšnja sredstva iz presežkov SIS, ki jih bodo leto ugotovile v svojih letnih bilancah, tako da bo združeno delo letos v bistvu prispevalo manj denarja za SIS kot v prejšnjem letu.

Samoupravne interesne skupnosti v mestu Ljubljana so imele leta 1978 okrog 150 milijonov dinarjev presežkov sredstev, kar z drugimi besedami pomeni, da so bile prispevne stopnje previsoke, oziroma samoupravne interesne skupnosti niso realizirale vseh predvidenih nalog. Od teh 150 milijonov dinarjev je treba odšteti približno 40 milijonov dinarjev regionalne zdravstvene skupnosti, ki še ni uskladila svojega finančnega stanja, tako, da bodo realni presežki okrog 110 milijonov dinarjev. Ta sredstva bodo vrnjena gospodarstvu, vendar še ni določeno, na kakšen način. Najbolje bi bilo, ko bi se za ta znesek znižale prispevne stopnje v letu 1979, kar pomeni, da bo letos združeno delo prispevalo za potrebe SIS manj sredstev kot lani.«

V teh dneh teče javna razprava tudi o sprejetju samoupravnega sporazuma o financiranju izgradnje telesnokulturnih objektov. Kako pa poteka ta akcija?

»Na dosedanjih razpravah so delavci pokazali veliko razumevanja za sprejetje tega samoupravnega sporazuma, treba pa je vedeti, da sredstva za to akcijo ne bodo bremenila osebnih dohodkov delavcev, pač pa dohodek ali ostanek dohodka TOZD, je dejal Jožeta Mencinger.

F. Kmetič

Kako je potekal sprejem dopolnil k samoupravnim sporazumom v šišenski občini?